

AR KO VISBIEŽĀK SIRGSTAM?

JURIS ROGA

Tagad, dzīvojot jaunajos ekonomiskajos apstākļos, vairāk vai mazāk visi esam apjautuši veselības īsto vērtību. Taču, iestājoties tirgus attiecībām, ir mainījies arī cilvēka dzīves ritms un visbiežāk tieši par veselību vairs neatliek daudz laika domāt un rūpēties. Centrālās rajona slimnīcas galvenā ārsta vietniekam **Jurim Juškevičam** jautāju, ar kādām slimībām mēs biežāk sirgstam?

— Saslimšanu ziņā situācija rajonā īpaši ne ar ko neatšķiras no kopējās valstī. Ir, protams, dažas nianšes, bet tendences apmēram vienādas. Visas saslimšanas var sadalīt trīs grupās: pirmajā tās, kurām ir tendence samazināties, otrajā tās, kurām ir tendence pieaugt, trešajā tās, kuras tiek reģistrētas apmēram vienādā skaitā.

Par lielu brīnumu pēdējos gados gan rajonā, gan valstī kopumā samazinās saslimšanas ar infekcijas slimībām — dizentēriju, salmonelozi, ērcu encefalītu, diftēriju u. c. Salīdzinot ar 1995. gadu, nedaudz samazinājās saslimšanas arī ar vīrusa hepatītu. Izskaidrot to ir grūti, vismaz es nezinu konkrētu izskaidrojumu. Varbūt cilvēki kļuvuši izglītotāki. Iespējams, saslimšanas samazinās tāpēc, ka nav vairs lielu darba kolektīvu. Lai arī turpmāk situācija būtu mierīga, iedzīvotājiem iesaku ievērot personīgās higiēnas sanitārās normas, kā arī nepirkt tirgū pārtikas produktus. Jau agrāk masu informācijas līdzekļos bija ieteikumi pārtiku iegādāties tikai tur, kur ir iespējams nodrošināt normālus uzglabāšanas apstākļus un tiek ievērotas visas sanitārās normas. Zamu infekcijas ir saistītas ar nekvalitatīviem pārtikas produktiem, tas jāpatur prātā.

— **Kuru saslimšanu skaits pieaug?**

— Tās, diemžēl, ir tā saucamās sociāli bīstamās slimības. Te jārunā par seksuāli transmisīvajām slimībām (pārsvarā par sifilisu un gonoreju) un tuberkulozi. Ja valstī saslimšana ar seksuāli transmisīvajām slimībām 1996. gadā pieauga 1,4 reizes, tad Krāslavas rajonā — 2,2 reizes. Skaitlis, daudz augstāks nekā vidēji valstī, izskaidrojams ar to, ka agrākajos gados mūsu rajonā bija mierīgāka situācija šajā jautājumā. Valstī ir reģistrēti 54 seksuāli transmisīvo slimību gadījumi uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju. Mums šo gadījumu skaits tik liels nav, var teikt, esam tālu no šī vidēja rādītāja. Rajonā neesam saskārušies ar AIDS infekciju, kas principā draud visiem rajoniem, jo cilvēku migrācija tomēr ir pietiekoši liela. AIDS ir konstatēts Rīgā, Daugavpilī un vēl citās Latvijas vietās. Tomēr šodien Latvijā vēl ir samērā zems saslimstības ar AIDS rādītājs, acīmredzot nav pagājis pietiekoši ilgs laiks pēc «dzelzs priekšskara» krišanas. Rajona poliklinikā ir iespējams anonīmi vai arī oficiāla ceļā pārbaudīt aizdomas par inficēšanos ar seksuāli transmisīvajām slimībām, arī ar AIDS. Jāatnāk uz poliklinikas 105. kabinetu, pārbaudes ir bezmaksas.

Saslimstība ar tuberkulozi arī strauji pieaugusi. Ja 1995. gadā bija konstatēti 35 saslimšanas gadījumi uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju, tad pērn jau 56.

— **Ja visi zina, ka seksuāli transmisīvās slimības ir bīstamas, tad, šķiet, daudzi nenovērtē tuberkulozes bīstamību.**

— Tuberkuloze rada ļoti ilgstošu darba spēju zaudēšanu, ir nepieciešama ilgstoša ārstēšanās (jārunā par mēnešiem vai pat gadiem), daudzos gadījumos cilvēki kļūst par invalīdiem. Lai arī pēdējā laikā ir radīti diezgan efektīvi preparāti šīs slimības ārstēšanai, tomēr daudzos gadījumos cilvēki izārstēt neizdodas, un viņi mirst. Tālab tā ir bīstama infekcija. Tuberkuloze vairāk skar tieši noteikta sociālā slāņa iedzīvotājus, kuri piekoptj nepareizu dzīvesveidu — lieto alkoholu, dzīvo antisaniitāros apstākļos utt.

Ja runājam par izsargāšanos, tad bērni tiek potēti vēl dzemdību nodaļā, tad skolā notiek revakcinācijas, ja organisms normāli reaģē, tad izveidojas imūnvielas, kas cilvēku pasargā no infekcijas. Tomēr organismi ir dažādi, dažādi pretojas infekcijām, un ar laiku pretestība samazinās. Tālab praktiski arī pote simtprocentīgi nepasargā. Tālab reizi gadā katram cilvēkam būtu jāizdara plaušu fluorogramma, ja cilvēks strādā, tad es ieteiktu to darīt pirms došanās atvaļinājumā.

Un jāpievērš uzmanība pašajūtai, ja ir paaugstināta nervozitāte, svīšana, noguruma sajūta, ilgstošs klepus bez īpaša iemesla (nav saaukstēšanas, nesmeķe), tad jādomā pie ārsta.

— **Kādas ir slimības, kas ik gadus mūs moka diezgan vienādi.**

— Saslimšanas, kas ik gadu paliek vienā līmenī, būtu jāsadala divās grupās. Pēc statistikas bērni biežāk slimo ar akūtām respiratorām vīrusu infekcijām, elpošanas orgānu slimībām, gremošanas sistēmas slimībām, un ceturtajā vietā pašreiz izvirzījies nervu sistēmas patoloģija. Pieaugušo grupā, taisnība, lielākoties tas attiecas uz gados vecākiem, pirmajā vietā stabili turas sirds un asinsvadu sistēmas patoloģijas, kā tas ir visā Eiropā. Tālāk seko elpošanas orgānu, gremošanas sistēmas saslimšanas. Ceturtajā vietā ir dažādu veidu traumatisms. Vecumā no 20 līdz 40 gadiem cilvēki pārsvarā nokļūst stacionārā vai nu ar traumām, vai akūtos stāvokļos.

— **Kādu iemeslu dēļ ļaudis mirst?**

— Pēc mirstības cēloņiem pirmajā vietā ir sirds un asinsvadu sistēmas patoloģijas, visbiežāk šajā grupā — galvas smadzeņu asinsrites traucējumi. Tad seko onkoloģiskās slimības, tālāk nelaimes gadījumi (traumas, saindēšanās). Pašnāvības gadījumi tiek uzskaitīti žurnālā, bet statistikā tie parādās kā nelaimes gadījumi.

— **Kā mēs paši varētu uzlabot savu veselību?**

— Mūsdienās ir grūti kaut ko ieteikt. Katrā ziņā neiesaku pašārstēšanos, bet aicinu, savlaicīgi griezties pēc medicīniskās palīdzības. Lai vai kādas būtu problēmas, es domāju, ka rajonā medicīniskā palīdzība ir pieejama. Katrā pagastā ir vismaz viens feldšeru un akušieru punkts, feldšeris. Reizi mēnesī Krāslavas zonas FAP apkalpo mūsu terapeits un pediatrs, ja, protams, pagastos noslēdzis ar mums līgumu. Ja arī tas nelīdz atrisināt problēmu, stāvoklis neuzlabojas, tad jāārstējas stacionārā. Vajadzētu tomēr katram atrast latu mēnesi, ko samaksāt par medicīnisko aprūpi slimokasei, jo tad nav nekādu problēmu apmaksas ziņā par ārstēšanos slimnīcā. Ja ir samaksāta pacienta nodeva, mēs slimnieku ārstējam faktiski bez maksas, lai vai kādas būtu ārstēšanas izmaksas. Pēdējā laikā izmaksas strauji pieaug.

— **Lūdzu, pastāstiet par jaunāko slimnīcas tehniskajā aprīkojumā.**

— Uzskatu, ka pēdējo pāris gadu laikā Krāslavas slimnīca ir spējusi pārvarēt krīzi, vismaz daļēji, jo apstājies kritums uz leju. Esam spējuši nopirkt šo to no augstas klases aparātūras. Mums ir jauns pasaules līmeņa ultrasonogrāfs — aparāts ultrasonogrāfiskai izmeklēšanai. Tas dod iespēju ļoti precīzi diagnosticēt daudzās vēdera dobuma orgānu saslimšanas. Būstiet dzirdējuši, kā mediķi joko: vēders ir tumša kaste, iekšā neielidisi, nepaskatīsies, kas tur sāp. Ar šo iekārtu var redzēt nieres, aknas, liesu, dzemdi, olvadus utt.

Jaunais kompjūtera elektrokardiogrāfs dod iespējas diagnosticēt dažādas sirds saslimšanas. Tā vairs nav parastā elektrokardiogramma, bet gan ļoti augsta līmeņa aparātūra ar plašām iespējām. Kad to iegādājāmies, mūsējais bija trešais šāds aparāts valstī.

Pašreiz saņemām rentgena aparātu, tiesa, lietotu, taču Vācijā tas bija uzstādīts privātā klīnikā, tālād nolietojums ir minimāls. Mēs paveram sev iespējas paplašināt rentgenoloģisko izmeklēšanu, piemēram, kuņģa caurskatī varēs veikt gan slimnīcā, gan poliklinikā. Ja kāds no aparātiem sabojājas, mums būs rezerves variants.

Tuvākajā laikā plānojam iegādāties jaunu fibrogastroskopu kuņģa caurskatīšanai un izmeklēšanai. Droši vien saņemsim jaunu mašīnu uz «Latvijas» bāzes, kas vajadzīga slimnieku transportēšanai uz citiem stacionāriem (biežāk uz Rīgu). Ir gadījumi, kad mums nav attiecīgas aparātūras, slimnieks jātransportē uz citurieni, kur šīs iespējas pastāv.

Būs pieci jauni perfuzori, kas vajadzīgi precīzai medikamentu ilgstošai ievadīšanai. Jau agrāk jūsu avīze rakstīja par aparātūru jaundzimušo kopšanai un reanimācijai, ko dzemdību nodaļai uzdāvināja Šveices valdība. Šajā sakarā varu pateikt, ka mūsu rajonā 1996. gadā bērnu mirstības rādītājs ir labāks par vidējo valstī. ♦